

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Paveldėjimas>Paveldėjimas

Lenkija

*Ši informacijos suvestinė parengta kartu su ES notariatų taryba (CNUe).***1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendroju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?**

Pagal Lenkijos teisę paskutinę valią dėl turto palikimo galima pareikšti tik sudarant testamentą. Tačiau draudžiama sudaryti bendruosius testamentus. Leidžiama sudaryti šių formų testamentus:

holografinį testamentą – tai yra testatoriaus ranka rašytas ir pasirašytas testamentas su nurodyta jo sudarymo data;

notarinį testamentą – testamentas, kurį notaras sudaro priimdamas notarinį aktą;

žodinį testamentą, kuris, dalyvaujant dviem liudytojams, sudaromas savivaldybės mero (*wójt*) (miesto mero (*burmistrz*) arba miesto tarybos vadovo (*prezydent miasta*)) akivaizdoje;

žodinį testamentą (kurį gali sudaryti tik asmuo, kuriam artimu metu gresia mirtis, ir kai pirmiau nurodytų formų testamentų neįmanoma sudaryti arba tai padaryti yra labai sudėtinga), kuris sudaromas dalyvaujant trimis liudytojams.

Kalbant apie paveldėjimo susitarimus, pažymėtina, kad galima sudaryti tik susitarimus dėl palikimo atsisakymo. Tokį susitarimą gali sudaryti būsimas testatorius ir įpėdinis pagal įstatymą, be to, toks susitarimas galioja tik jeigu sudaromas notarinio akto forma.

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, kokių būdu?

Testamento nereikia registruoti, todėl jis galioja bet kuriuo atveju. Notarinio akto forma sudaryti testamentai arba notarui perduoti saugoti testamentai gali būti registruojami Nacionalinėje notarų taryboje (*Krajowa Rada Notarialna*).

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Lenkijos teisės aktuose testatoriaus laisvei paskirti įpėdinį ar įpėdinius netaikomi jokie apribojimai. Teisė į privalomąją palikimo dalį taip pat neturi jokios įtakos testatoriaus laisvei disponuoti savo turtu, tačiau šia teise apsaugomi artimiausių testatoriaus giminių ir sutuoktinio, kurie turi teisę gauti tam tikro dydžio piniginę išmoką, interesai.

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Jeigu testamento nėra, taikomos toliau nurodytos taisyklės.

Jeigu mirusysis nebuvo susituokęs ir neturėjo vaikų, paveldi jo tėvai. Jeigu palikimo atsiradimo metu vienas iš tėvų yra miręs, to tėvo (motinos) palikimo dalis lygiomis dalimis padalijama testatoriaus broliams ar seserims. Jeigu vienas iš testatoriaus brolių ar seserų, turinčių palikuonių, mirė prieš atsirandant palikimui, tokio brolio ar sesers palikimo dalis lygiomis dalimis padalijama palikuonims. Jeigu brolių ar seserų arba jų palikuonių nėra, visas palikimas lygiomis dalimis padalijamas testatoriaus seneliams. Jeigu palikimo atsiradimo metu vienas iš senelių yra miręs, to senelio (senelės) palikimo dalį paveldi jo (jos) palikuonys. Jeigu senelis (senelė), kuris (-i) mirė prieš atsirandant palikimui, neturi palikuonių, jo (jos) palikimo dalis lygiomis dalimis padalijama kitiems seneliams. Jeigu giminių, turinčių teisę gauti palikimą pagal įstatymą, nėra, palikimas atitenka testatoriaus paskutinės gyvenamosios vietos savivaldybei. Jeigu testatoriaus paskutinės gyvenamosios vietos Lenkijoje neįmanoma nustatyti arba jeigu testatorius gyveno užsienyje, palikimas atitenka valstybės išdui. Jeigu mirusysis nebuvo susituokęs, tačiau turi vaikų, paveldi tik šie vaikai.

Jeigu mirusysis turi sutuoktinį, šis sutuoktinis tampa vieninteliu įpėdiniu, jeigu nėra palikuonių, tėvų, brolių ir seserų arba brolių ar seserų palikuonių.

Jeigu mirusysis turi sutuoktinį ir vaikų, palikimas jiems padalijamas lygiomis dalimis. Tačiau sutuoktinis negali gauti mažiau nei ketvirtadalį palikimo. Jeigu mirusysis kartu su sutuoktiniu turėjo bendrosios jungtinės nuosavybės, kuriai taikomas įstatymu nustatytas turto teisinis režimas, pergyvenęs sutuoktinis, pasibaigus bendrajai jungtinei nuosavybei, gauna pusę šią nuosavybę sudarančio turto, o kita pusė laikoma mirusiojo palikimo dalimi.

Jeigu testatorius nepalieka sutuoktinio ar artimiausių giminių, turinčių teisę į paveldėjimą pagal įstatymą, palikimą lygiomis dalimis paveldi įpėdinio sutuoktinio vaikai, kurių tėvai palikimo atsiradimo metu yra mirę (palikimas, susijęs su sutuoktinio vaikais).

5 Kokia institucija kompetentinga:**5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?**

Pareiškėjas turėtų kreiptis į notarą arba teismą, turintį jurisdikciją pagal paskutinę testatoriaus gyvenamąją vietą.

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

Pareiškimai dėl palikimo atsisakymo arba priėmimo teikiami teismui, kuris turi jurisdikciją pagal pareiškimą teikiančio asmens gyvenamąją arba apsisojimo vietą, arba notarui. Užsienyje gyvenantis asmenys gali pateikti pareiškimus dėl palikimo atsisakymo vietos, kurioje vykdomas šis veiksmas, teisėje numatyta forma.

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

Pagal Lenkijos teisę yra dviejų rūšių testamentinės išskirtinės: paprastosji ir vykdomoji. Priimti arba atmesti galima tik vykdomąją testamentinę išskirtinę. Paprastosios testamentinės išskirtinės atveju to padaryti neįmanoma.

Ankstesniame klausime nurodytos institucijos yra kompetentingos priimti tokius pareiškimus dėl vykdomosios testamentinės išskirtinės.

5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?

Lenkijos teisėje nėra privalomosios palikimo dalies instituto. Tačiau gali būti reikalaujama sumokėti privalomąją palikimo dalį, t. y. atitinkamą pinigų sumą.

Pareiškimai dėl privalomosios palikimo dalies atsisakymo arba priėmimo neteikiami.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradama automatiškai).

Asmuo, norintis gauti dokumentą, kuriuo patvirtinamas jo, kaip įpėdinio, statusas, gali pateikti teismui prašymą išduoti paveldėjimo teisės liudijimą arba gauti iš notaro registruotą aktą, kuriuo patvirtinama paveldėjimo teisė. Jeigu yra keletas įpėdinių, jų prašymu teismas palikimo likvidavimo byloje arba notaras pagal susitarimą dėl palikimo padalijimo notarinio akto gali padalyti palikimą.

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Asmuo pagal įstatymą atitinkamai įpėdiniu arba testamentinės išskirtinės gavėju tampa atsiradus palikimui (tačiau jis gali atsisakyti palikimo).

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Iš esmės įpėdiniui už palikėjo skolas tenka neribota atsakomybė. Šiuo atžvilgiu įpėdinis gali apriboti savo atsakomybę priimdamas palikimą pagal apyrašą. Tokiu atveju įpėdinis per šešis mėnesius nuo dienos, kurią sužinojo apie palikimą, turėtų notaro akivaizdoje arba kompetentingame teisme padaryti atitinkamą pareiškimą. Įpėdiniai už mirusiojo skolas atsako solidariai.

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Norėdamas žemės arba hipotekos registre padaryti įrašą apie palikimą sudarantį nekilnojamąjį turtą, įpėdinis paprastai privalo pateikti dokumentus, kuriais patvirtinamas jo, kaip įpėdinio, statusas, t. y. teismo išduotą paveldėjimo teisės liudijimą arba notaro išduotą paveldėjimo pažymėjimą.

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Pirma, pagal Lenkijos teisę palikimo administratorius gali būti skiriamas *ex officio* arba pateikus prašymą, kai dėl kurios nors priežasties kyla pavojus, kad palikimas nebus padalytas pagal paskutinę valią. Šiuo tikslu suinteresuotoji šalis turėtų pateikti jurisdikciją pagal testatoriaus turto buvimo vietą turinčiam teismui prašymą, siekdamas įrodyti, kad jis yra įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas arba turi teisę gauti privalomąją palikimo dalį. Prašymą taip pat gali pateikti testamentinio vykdytojas, bendraturtis, asmuo, turintis teisę bendrai naudotis testatoriaus teisėmis, kreditorius, turintis rašytinius testatoriaus skolos įrodymus, arba mokesčių inspekcija.

Antra, jeigu palikimas neturi paveldėtojų, teismas *ex officio* arba remdamasis prašymu paskiria palikimo administratorių.

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?

Testatorius savo testamente gali paskirti testamentinio vykdytoją, kuris palikimą administruos po testatoriaus mirties.

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Testamentinio vykdytojas turėtų administruoti palikimą, sumokėti su palikimu susijusias skolas, visų pirma įvykdyti testamentines išskirtines ir nurodymus, o vėliau padalyti palikimą įpėdiniams pagal testamentą ir atitinkamus teisės aktus ir bet kuriuo atveju – iš karto po palikimo padalijimo.

Testamentinio vykdytojas gali būti ieškovu ir atsakovu byloje, kurioje sprendžiami su palikimo administravimu, nustatyta dalimi ar konkrečiu turtu susiję klausimai. Jis taip pat gali būti ieškovu sprendžiant klausimus, susijusius su palikimą sudarančiomis teisėmis, ir gali būti atsakovu sprendžiant su palikimo skolomis susijusius klausimus.

Testamentinio vykdytojas taip pat turėtų konkrečios testamentinės išskirtinės dalyką perduoti asmeniui, kuriam buvo nustatyta tokia testamentinė išskirtinė.

10 Kokie dokumentai vykdam paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Asmuo, kuris yra įpėdinis pagal įstatymą, privalo pateikti atitinkamą civilinę būklę patvirtinančius dokumentus, kad įrodytų savo ryšius su mirusiuoju (pvz., gimimo ar santuokos liudijimą). Įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas turėtų pateikti testamentą, kad įrodytų savo teises į palikimą.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 23/10/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.